

LA DETENCIÓ

Els drets de la persona i l'Habeas Corpus

653 033 912
www.alertasolidaria.org
alertasolidaria@alertasolidaria.org

ALERTA
solidària

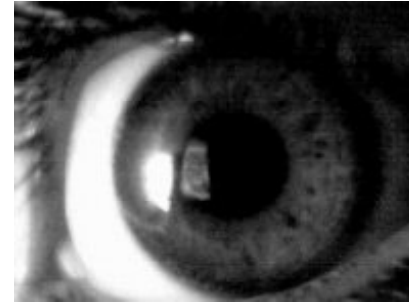
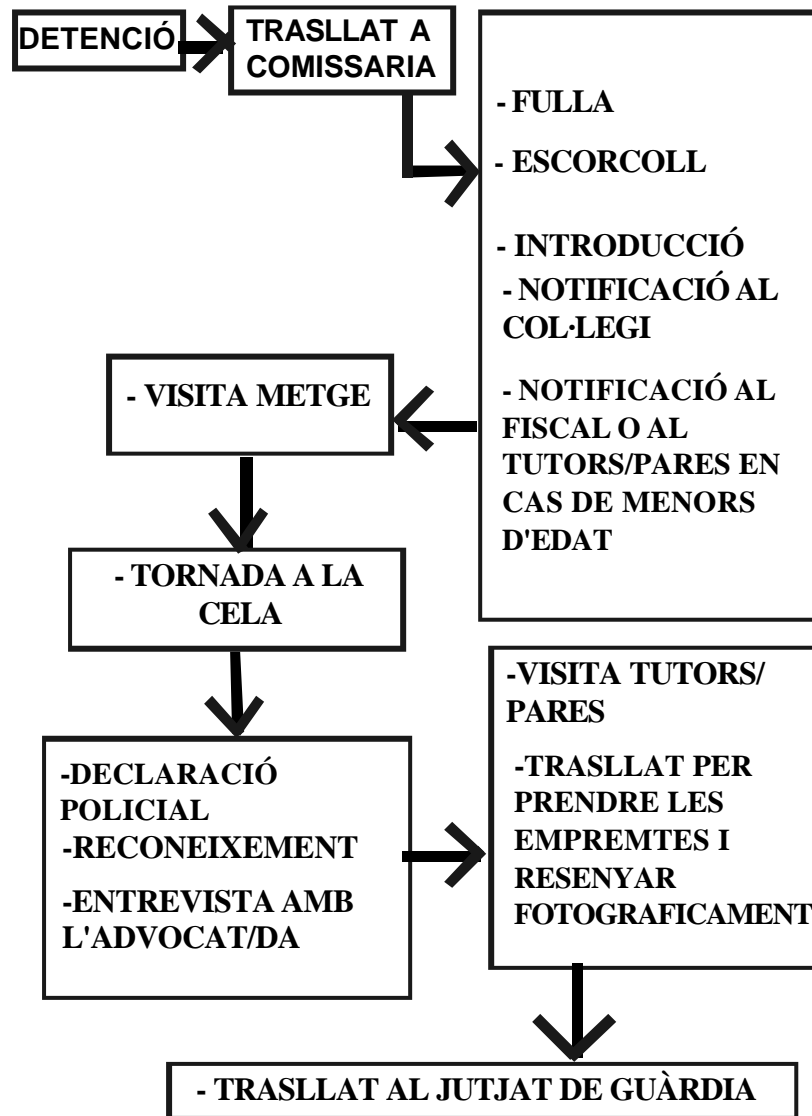

*Alerta Solidaria. Organització antirepressiva de
l'Esquerra Independentista.*

quadern n.º 1

*ESQUEMA DETENCIÓ

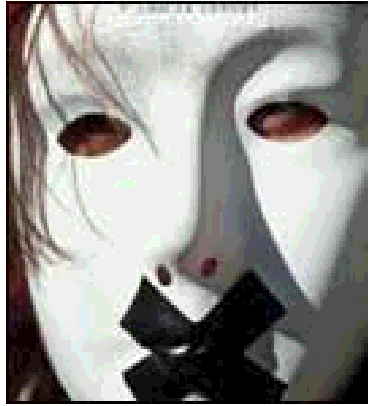

I RECORDA:

- > Tens dret a no declarar, i fins i tot, a mentir.
- > Dins de comissaria cal mantenir la calma. Recorda que, malgrat tot, el temps, sempre, corre a favor teu.
- > Tot tipus d'interrogatori sobre les activitats, ideologia, militància política... és il·legal. No obstant, són molt freqüents. Negar-se a participar-hi és un dret. Denunciar-los, una obligació.
- > És molt important denunciar les tortures, les vexacions, les amenaces, els maltractaments que has patit en mans de la policia.
- > Tens dret a un/a advocat/da. Si no coneix cap, es designat un/a d'ofici.
- > No toquis cap objecte que t'ofereixi la policia. Ni tampoc firmis cap paper sense saber què és.
- > No conversis amb la policia, si no és per respondre davant del o de l'advocada. Aquestes converses "extra" oficials, encara que no tinguin cap validesa jurídica, pot ajudar a la policia a treure informació o fer un perfil psicològic de cadascuna de les persones detingudes.

Com es sol·licita?

Mitjançant d'un escrit simple, on es faci constar qui és la persona detinguda, les seves dades personals, i de les persones que ho sol·liciten, el lloc on està detinguda, o qualsevol fet que pugui ser rellevant, així com els motius de la sol·licitud. Si ho fa el propi detingut/detinguda, simplement caldrà fer-lo verbalment als agents de policia.

És obligatori un/a advocat/da per presentar l'Habeas Corpus?

No, no ho és.

Quins resultats pot tenir aquest procediment?

- Si el Jutge considera que és una detenció il·legal, pot:
  - Si després d'examinar les proves i escoltar a la persona detinguda, el Jutge considera que la detenció s'ha realitzat correctament, i això no existeix dret a l'empara, archiva el procediment.
  - > Ordenar que es posi a la persona detinguda en llibertat.
  - > Ordenar que la persona detinguda segueixi en aquesta situació, però sotmetent-se a la mateixa als requeriments legals, poden modificar el lloc de la detenció, i velant, perquè la privació de llibertat respecti l'establert en la Llei.

Què és una detenció?

És la privació temporal de la llibertat d'una persona davant la sospita de què sigui responsable d'una infracció penal. La detenció pot produir-se per la policia o, fins i tot, per particulars. Només és possible practicar la detenció per la comissió d'un delictes i no per la comissió d'una falta, excepte que la persona detinguda no tingui o no pugui aportar un domicili on poder-lo localitzar i citar. Una detenció per causes diferents a aquestes poden ser constitutiva de detenció il·legal, el pot suposar responsabilitats penals per qui/quins l'hagin practicat.

Quina és la duració màxima de la detenció?

La detenció té com a finalitat l'esclariment de totes aquelles circumstàncies dels fets (art. 17 CE), la seva duració no pot ser superior a les 72 hores, menys en el cas de «terrorisme» que la legislació permet prorrogar fins al límit màxim d'unes altres 48 hores.

Quan es produeix una detenció il·legal?

Hi ha dues causes. La primera és quan la detenció s'ha practicat sense element fàctic imprescindible (una sospita raonable). La segona es produeix quan se superen els límits legals de la detenció. En el primer cas, s'inclou també esgotar o dilatar en excés els terminis de detenció i, inclòs, quan la infracció sigui una falta ja que el risc de fuga és mínim i, per això, tota mesura cautelar (per exemple, la mateixa detenció) ha de ser notablement restringida (STS 6/10/1989). També és perseguible al no reconèixer els drets inherents a tota persona detinguda, per exemple impedir que s'avisí de la detenció a la persona que sol·liciti, que designi l'advocat de confiança, negar-li el dret al reconeixement mèdic, o que no se li comuniqui els drets que té i la raó de la seva detenció.

Quins drets que té la persona detinguda?

- Té dret a no declarar si no vol o només declarar davant el Jutge. A vegades, aquest dret es confon en donar respostes com «no ho sé» o «no ho recordo», i això és com si fos una declaració. Hauràs de tenir compte que el silenci de la persona sospitosa no és mai delictiva.

- Té dret a ser informada dels seus drets i de les raons de la seva detenció. Tant a l'art. 17.3 CE i l'art 520.2 LCEr assenyala que ha de realitzar de forma immediata a la detenció i d'una manera que resulti comprensible.

- Té dret a designar advocat/da i demanar que aquest present en la seva declaració. Si no coneix a ningú, té dret a què anomenin un d'ofici.

- Té dret a designar una persona que designi per comunicar-li la detenció i on es troba. Si és menor d'edat o es tracta d'una persona incapacitada, la policia ha de comunicar-ho als familiars o, en cas de no trobar-les, al Ministeri Fiscal art.520.3 LECr).

- Té dret a ser reconeguda per un metge. Es pot demanar en qualsevol moment. L'advocat/da s'assegurarà de què aquest dret serà respectat (520.2, f, LECr). El metge serà el metge forense. No es pot exigir que la reconegui el metge o la metgessa de confiança. L'estat físic i psíquic com a persona detinguda ha de ser l'adequat per ser interrogada.

- Té dret a ser assistida per un/a intèrpret.

Què és el procediment d'Habeas Corpus?

És un procediment per aconseguir la immediata posada en disposició de l'autoritat judicial de tota persona detinguda il·legalment.

Quan es considera que una persona és detinguda il·legalment?

- La persona que està il·lícitament internada en qualsevol lloc.
- La persona detinguda que no se li respecti els seus drets constitucionals o legals.

- Si és detinguda per una autoritat, funcionari, agent o particular sense concórrer en els supòsits legals o sense respectar les formalitats o requeriments exigits per la Llei.

On i a qui se sol·licita l'Habeas Corpus?

Generalment al Jutge d'Instrucció o de Guàrdia del lloc on s'ha produït la detenció. En cas de suspensió de drets relacionats en terrorisme, s'ha de sol·licitar al Jutge Central d'Instrucció.

Qui pot sol·licitar-ho?

- La mateixa persona detinguda, la seva parella (marit/muller, de fet...), Ascendents i descendents i germans/es. També els representants legals de menors o persones incapacitades.

- El Ministeri Fiscal   - El Defensor del Poble

- El propi Jutge.

De vegades la Policia afirma: «no està detinguda, està retinguda», això és possible legalment?

En absolut. La figura de la retenció no existeix legalment. El Tribunal Constitucional ja es va pronunciar en contra de la «retenció» manifestant que no existeix cap figura jurídica entre mig de la llibertat i la detenció. Per això, o s'està detinguda, i això implica gaudir immediatament de tots els drets de l'art. 520 de la LECrim, o s'està en llibertat de moviment. Per tant, mai cap persona pot estar «retinguda». I si a alguna persona se l'aplica aquesta peculiar figura, s'està produint una detenció il·legal, i per això, s'ha de presentar un «Habeas Corpus» i denunciar els autors d'aquesta «retenció».

Què és pot fer en cas d'irregularitats en una detenció?

- Demanar una sanció disciplinària davant del Jutge o superiors de la policia.
- Demanar la nul·litat de determinades diligències policiaques.
- Habeas Corpus.

Que es pot fer si durant la detenció o a comissaria pateix maltractaments i tortures?

Resulta de gran importància obtenir un informe mèdic que acrediti les agressions. Per això, la persona detinguda ha d'exigir que la visiti un/a metge. També, i un cop posada en llibertat, la persona detinguda ha d'anar a visitar-se per un/a metge i fer un informe mèdic sobre les agressions. La persona detinguda no ha d'oblidar qualsevol detall que semblin importants (identitat dels policies, lloc, moment de la detenció...), així com notificar a l'advocat/da de totes les agressions físiques i psíquiques patides per poder prendre accions «legals» o en la declaració policíaca o judicial. La persona detinguda s'ha d'assegurar que les agressions relatades i la identificació dels policies quedin ben reflectits en la declaració que ha realitzat. És de vital importància la denúncia d'aquests fets.

Mitjans hi han per saber si una persona està detinguda?

Telefonant a les comissaries o casernes que sigui més lògic que es trobi a la persona detinguda. Si aquesta gestió no donés resultats, es pot trucar per telèfon o anar en persona al Servei d'Assistència al Detingut del Col·legi d'Advocats corresponent, car, com ja sabeu, la policia ha de comunicar la detenció.

Què pot fer la persona tutora o familiar de la persona detinguda, un cop sàpiga on es troba aquesta?

Pot presentar-se en la comissaria o caserna, per ser informada de com es troba la persona detinguda, el delictes de què l'acusen, quan prendrà declaració i el moment que passarà al Jutjat.

Què passa a partir de què es produeix la detenció?

Un cop la persona és detinguda, és traslladada a les dependències policiaques. Allà es dóna un full informatiu dels seus drets, el qual s'ha de llegir i signar, preferiblement després d'haver exercitat aquests drets (avisar a la persona que tu has designat, perquè la informin, quan estigui informada del motiu de la detenció, designar advocat/da).

La persona detinguda és minuciosament escorcollada i queda en dipòsit els seus objectes personals i especialment, tots aquells amb els que es pot lesionar (cordons de les sabates, cinturons...). A continuació, i després de l'escorcoll, traslladen a la persona a les celes. Després d'un temps indeterminat, es trasllada a la persona als serveis mèdics, on serà examinada per un facultatiu que redactarà el corresponent informe mèdic. Aquesta exploració sol ser molt superficial. Finalitzat aquest tràmit mèdic, es retorna a la persona detinguda a la cela, o per l'interrogatori, roda de reconeixement...

Es pot veure a la persona detinguda?

Normalment mai abans de realitzar la declaració policíaca. Després, sí. Tendeixen només a deixar entrar el tutor o la tutora o els familiars, generalment sota la vigilància d'un policia. Poden permetre portar menjar, llet i begudes envasades que no siguin de vidre (LECrím. 522). Es demana el permís a l'inspector que estigui de guàrdia, i si aquests posen entrebancs, ens haurem d'adreçar al cap del grup o el comissari en cap. En qualsevol dificultat en les dependències policiaques s'ha de plantejar la situació al superior en cap. També sol ser útil que els i les professionals invoquin la seva condició de psicòleg, assistent social...

Poden obligar a la persona detinguda a un reconeixement corporal?

Aquests casos es donen, sobretot, en matèria de tràfic de drogues. Es tracta dels reconeixements vaginals o anals. Aquests, no poden ser efectuats d'ofici per la policia, sinó que es precisa l'autorització judicial (en forma d'Auto i expressant les raons, és a dir ha d'estar prou motivat. Diferent és quan la persona detinguda presenta molèsties en el cos a causa de drogues introduïdes, en aquest cas ha d'intervenir un/a metge.

Quan la policia ha de requerir la compareixença d'un/a advocat/da?

La llei no estableix res al respecte, encara que això s'ha d'entendre que es deu a què s'ha de prestar-se aquest dret sense dilacions indegudes. Hem de tenir en compte que, encara que l'advocat/da té l'obligació de presentar-se a comissaria en un termini no superior a 8 hores, el Col·legi d'Advocats tendeix a recordar la pressa en ser requerit/da per la policia (Art. 520.4 LECr). No obstant, perquè existeixi el requeriment per part del Col·legi és imprescindible que la policia requereixi la presència de l'advocat/da d'ofici. Evidentment, no es podrà practicar cap diligència sense la presència de l'advocat/da (STC 343/1991 que estableix que l'assistència lletrada es presti el més ràpid possible).

En decretar llibertat, què passa?

Un cop el jutge/essa decreta la llibertat de la persona detinguda, serà el cap dels calabossos qui la deixarà marxar. Ara bé, del moment que el jutge/essa signa la llibertat fins que la detinguda surt al carrer pot passar una bona estona.

En decretar presó, què passa?

Es notifica a la persona detinguda l'acta de presó. Si encara no tenia advocat/da podrà ara sol·licitar-lo d'ofici. Immediatament un furgo la traslladarà al Centre Penitenciari. En funció de l'edat, sexe i estat físic o psíquic, la presó pot ser de joves, femenina o un psiquiàtric p penitenciari. De requerir atenció mèdica, també es pot acordar l'internament a un hospital civil sota custòdia policial. que se sol·licita un «Habeas Corpus». Si els policies no fan cas, s'ha de fer constar en la declaració davant de l'advocat/da, tant sigui la policíaca com en el Jutjat

Si es sol·licita fiança?

La mateixa resolució judicial dicta quina fiança s'ha de dipositar al compte corrent del Jutjat. Aquesta quantitat s'haurà d'ingressar el més aviat possible, i per tal d'accelerar l'excarceració o l'ingrés, convé aportar còpia del resguard directament al Jutjat que va dictar la resolució judicial, per exigir l'alliberament de la persona detinguda.

Durant l'estada en jutjats, es pot rebre la visita d'un/a metge forense?

Sí, i és força convenient. Es sol·licita en entrar als calabossos i en ser informada dels nostres drets o en fer la declaració. És imprescindible en cas d'haver rebut maltractaments.

Quan es decideix la llibertat o la presó de la persona detinguda?

El jutge/essa és qui decideix si es fa o no la compareixença, i només pot decretar presó a requeriment del fiscal. És per això que en delictes de relleu, el fiscal acostuma a ser present en la declaració. Llavors es celebra una petita audiència entre les parts per a que hi expressin les pretensions per la situació de la detinguda i es practiquen proves urgents. A l'acabar, és quan el jutge/essa resol si la detinguda queda en llibertat o se'n va a presó.

Com podem assabentar-nos del què decideix el jutge/essa?

Normalment ens ho comunica l'advocat/da. De no ser així, podem consultar-ho a la secretaria del jutjat de guàrdia per a persones detingudes, a qualsevol hora, o bé trucant per telèfon al Jutjat de guàrdia de persones detingudes.

Què passa si en un moment la declarant vol ampliar o rectificar res? (400 L.E. Cr.)

En qualsevol moment (estant al carrer o la presó), es pot sol·licitar el dret a tornar a declarar. Això ho podem fer tantes vegades com ho considerem necessari, o el jutge requerir-nos.

Quines irregularitats poden donar-se en la declaració a jutjats?

Primerament que no estigui el jutge/essa present, per la qual cosa haurem d'exigir declarar davant d'ell/a. Si la declaració

escrita no s'ajusta al que es volia expressar s'ha d'insistir en retocar-la fins a que d a r - n e satisfetes.

Es pot produir un interrogatori sense la presència de l'advocat/da?

La Llei ho prohibeix. No obstant, si es produeix això suposa la violació d'un dret i en qualsevol cas convé manifestar-ho tant en la declaració en comissaria ja en presència del lletrat/da com davant del Jutjat. Naturalment, en el mateix moment que està sent la persona interrogada sense advocat/da es pot dir als policies que no es respondrà cap pregunta sense la presència de l'advocat/da i afegir que se sol·licita un «Habeas Corpus». Si els policies no fan cas, s'ha de fer constar en la declaració davant de l'advocat/da, tant sigui la policíaca com en el Jutjat.

Pot la persona suspendre l'interrogatori?

Sí, ho pot fer en cas de perdre la tranquil·litat (art. 393 LECr) o no trobar-se en condicions físiques o psíquiques adequades i reiniciar-lo quan la persona es trobi millor. També pot dir que ja no vol declarar més, i en aquell moment finalitza la declaració.

Quant pot durar una declaració?

La Llei no fixa un temps màxim, però si diu que sempre s'ha de fer constar en la declaració el temps invertit.

Si la duració de la diligència o el número de preguntes fos molt alt, s'ha de donar a la persona detinguda el temps necessari per descansar i recuperar-se.

L'entrevista amb l'advocat/da és reservada?

Sí, s'ha de preservar el secret professional que empara l'advocat/da i sense ser escoltats ni pressionats.

L'advocat/da pot intervenir en la declaració? (LECrim. 520)

L'advocat/da no és un «convidat de pedra» i, per això, l'assistència a la persona implica poder-la assessorar durant la declaració. Això pot produir certes tensions amb els funcionaris actuants. En qualsevol cas, després d'haver acabat l'interrogatori, l'advocat/da podrà preguntar el que consideri oportú o fer constar qualsevol incidència que s'hagi produït durant la diligència de la declaració. L'advocat/da pot entrevistar-se a soles amb la persona detinguda en acabar la diligència. Tant si ha manifestat que declararà en el jutjat o si és a la policia, en tots dos casos, podrà entrevistar-se amb la persona detinguda sense límit de temps.

Quins passos es donen després de la declaració?

Un cop que ha declarat i s'ha entrevistat amb l'advocat/da, en aquells casos en els que sigui precís efectuar la identificació, pot existir una «roda de reconeixement». En l'altre cas, es baixa a la persona a la cela, portant-la més tard a la diligència de ressenya de la identitat (empremtes i fotografiar) per què, a posteriori, sigui traslladada al Jutjat de Guàrdia

Pot una persona ser detinguda per una falta?

Regeix el criteri de no detenció sempre que el subjecte tingui el domicili conegut o, en el seu efecte, presti fiança (STC 65/1991, STC 2/1994). El que sol passar és que la policia qualifica inicialment el fet com delictiu i així està emparat per detenir la persona, i a l'arribar la persona detinguda al Jutjat, aquest ja decreta la llibertat sense declaració, si no té cap mena de dubte d'estar davant d'una falta.

Davant de qui es declara?

Davant del jutge o jutgessa. Res de secretaris, tenim el dret i així l'hem d'exigir, de declarar davant del jutge/essa en persona.

Quins drets té la persona declarant?

Els mateixos que els exposats en la declaració en comissaria. Per tant, no té perquè declarar-se culpable, ni declarar en la seva contra. Un advocat/da d'ofici o particular ha de ser-hi present i ha de demanar les actuacions abans d'iniciar-se la diligència amb la finalitat de fer efectiu el dret de defensa. No és acceptable que en seu judicial s'impedeixi el previ accés a les actuacions, sota pena d'incórrer en indefensió que haurà de ser posada de manifest per l'advocat/da en acabar la declaració. Amb la darrera reforma, té dret a una nova entrevista reservada en seu judicial abans d'iniciar la declaració davant del jutjat.

Què s'ha de manifestar?

Si ja s'ha declarat en comissaria, el normal és que llegeixin a la detinguda, o li deixin llegir, la declaració per veure si està conforme. Un cop llegida, la pot «ratificar» (mostrar-s'hi d'acord) o demanar que s'afegeixi algun extrem o se'n modifiquin coses. També és el bon moment per fer constar totes les irregularitats produïdes durant la detenció policial (reconeixements i l·legals, interrogatoris il·legals, tortures, amenaces, petició d'Habeas Corpus no tramitada, etc.). En acabar la declaració, la detinguda podrà entrevistar-se amb l'advocat/da.

